

DISSERTATIO JURIDICO-CANONICA

Cum

Annexis tam practicis & politicis; quàm
Theoricis quæstionibus,

D E

Sponsalibus & Matrimonio.

Q V A M

SanCtIssIMa^A PoLI TrIaDe faVente.

AUTHORITATE ET CONSENSV,

Nobilium, Strenuorum, Magnificorum,
Clarissimorum, ac Consultissimorum
VIRORUM, &c.

MAGNIFICI DOMINI RECTORIS, &c.
SPECTABILIS DOMINI DECANI, &c.

Dominorum Seniorum Inclytæ Facultatis Juridicæ, &c. Sac. Cæs.
Majest. Confiliarior. &c. Adeoq; totius Amplissimi Jurisconsultorum
Collegij in Antiquissima & Celeberrima Universitate Viennensi.

P R Æ S I D E

Nobili, Clarissimo, ac Consultissimo Viro, Domino

FRIDERICO Gruner/ I. V. Doctore,
nec non in prædicta Universit: Cod: Profess: Ord: &c.
Domino Fautore & Promotore suo colendissimo publicè
discutiendam proponit.

THOMAS ZWICK, Krumbacens. Suevus J. U. St.

*Die Mensis Februarij horâ pomeridianâ, in Auditorio DD.
Juris-Consultorum.*

VIENNÆ AUSTRIÆ. Typis MATTHÆI RICTII.

*REVERENDISSIMIS, AMPLISSI-
MIS, ADM: REVERENDIS, PRÆNOBILIBUS,
STRENUIS, MAGNIFICIS, CLARISSIMIS, AC
CONSULTISSIMIS DOMINIS,*

**DN. STEPHANO
ZWIRSCHLAG,**

SS. Th. Doct. S. C. M. Inclytorumq; Inferioris Austriae
Statuum Rationum Consiliario; Decano Kiernbergensi
Cathedralis Ecclesiae Vienn. Praeposito,
OFFICIALI ET VICARIO GENERALI;
nec non Antiquissimae & Celeberrimae Universit. ibid.
Cancellario, &c.

**DN. MARCO ANTONIO
CACCIA,** SS. Theol. Doctori, Prothonotario Apo-
stolico; Comiti Palatino; Cathedralium Ecclesiarum Olomu-
censis Canonico, Vienn. Decano, &c.

DN. GEORGIO TASCH,
SS. Theol. Doctori, Cathedralis Ecclesiae Viennensis
Canonico, Parochò in Holoprunn, &c.

DN. FRIDERICO GRÜNER,
J. U. Doctori, Aulæ & Judiciorum Advocato; Eccle-
siastici Fisci Procuratori; nec non Codicis Professore
Ordinario, &c.

**DN. FERDINANDO IVSTO
HAMPRUNER,** J. U. Doctori, Aulæ & Judicio-
rum Advocato, &c.

DN. GEORGIO WOHINIZ,
J. U. Doctori, Aulæ & Judiciorum Advocato &c.
ASSESSORIBUS.

**Adeoq; Inclyto Venerabili Consistorio
Episcopatus Viennensis.**

Dominis meis Gratosissimis.

Nolite temeritatem judicare, Reverendissimi, Amplissimi, Adm: Reverendi, Prænobiles, Strenui, Magnifici, Clarissimi, ac Consultissimi Domini, si forte in admirationem rapiamini, quo ausu ad Amplitudines Vestras hac dirigere attetem. Audacia mea ansam præbuit Benevolentia in me Vestra integro jamjam triennio uberius comperta: quâ nîsus, tantum abest, ut ad Vos hisce meis intrepide tendere pertimuerim, ut debita potius observantia erga Vos meæ magnitudinem, præsentiumq; subjectum id postulare existimaverim.

Nuptialia pepigi fœdera, pacta concepî, conceptaq; in lucem edere volui. Sed cum ingenij sterilitatem contemplatur animus, non immeritò in lucem hisce prodire fluctuaret, ni Tutamine V. ro palmam sibi polliceretur. In Pelagum Justinianæum me dimisi: ne scopulis allisa scientiæ carina rumpatur, Neptunum in-clamo. Vt ad coronam nuptialis certaminis mansuetus me deducat Zephyrus, placari, necesse est, Neptunum: placare potest Hymæus. Susceptum laborem nuptiale feliciter absoluturus decerptos ex triennali studio fructus Vobis Hymenæis consecro. Nec mirum: cum enim cura & sollicitudines Vestræ quotidiana in hoc ipso versentur negotio, ut controversias nuptiales ex æquitatis tramite judicando dirimatis: non est, quod hæream, quin huic oblationi meæ benigno nutu & gratiosâ fronte delaturi sitis. Quod si superum vota indulserint, Subjectiõni aternæ nomen adscribam. Valete, Deo, Hominiq; vivite relabentibus pro voto vestro lustris.

Amplitudinum Vestrarum

Subjectissimus & devotissimus Client

THOMAS ZWICK.

I. N. D. J. C.

UM sponsalia nuptiarum spes & introductio sint. *l. si puellæ 6. ff. de sponsal.* adeoque nuptias necessario præcedere debeant. *l. quæsitum. 9. ff. eod. l. cum hic status s. pen. ff. de donat. int. vir. & ux. Harppr. ad rubr. de nupt. n. 2.* Exordio à sponsalibus sumpto ad ipsas nuptias hoc in tractatu nostro descendere convenientissimum duximus. In quibus non tam veterum sacrorum canonum inhærebitus vestigiis: quàm novissimi Tridentini juris decretis, praxeosque observationibus nos conformabimus.

B

THE.

THESIS PRIMA.

Sponsalia (a) sunt mentio (b) & re-
missio (c) futurarum nuptiarum (d.)

(a) dicta à spondendo l. 2. ff. eod. quod est spontè promitte-
re. Sanch. lib. 1. diff. 1. in princ. quia moris fuit veteribus stipulari
& spondere sibi uxores futuras. d. l. quod & passim scribunt Au-
thores: unde & Sponsi Sponsæq. appellatio nata est. l. 3. ff. eod. (b)
quæ procedit ab eo, qui primùm de hoc contractu sermonem profert
(c) quæ est promissio ex altera parte, quâ is, qui mentione provo-
catur, futuras nuptias promittit (d) l. 1. ff. eod. gloss. in c. un.
verb. idem. de spons. & matrim. in 6. c. Nostrates. 30. q. 5. Et
hæc definitio communiter est omnium. Host. in sum. de sponsal.
n. 1. Sanch. lib. 1. d. 1. n. 7. Tholos. in Syntag. jur. univers. lib. 8.
c. 2. n. 2. Treutl. vol. 2. d. 6. Thes. 1. Schneidvv. Harppr. Corvin.
Bebion. Mynsing. in princ. inst. de nupt. Moz. eod. col. 1. n. 6. Spe-
cul. n. 1. eod.

Quæstio 1.

Utrum repromissio in Sponsalibus adeò necessaria
sit, ut parti promittenti v. g. fidem tibi do de fu-
turo conjugio, vel, me te sumpturum in meum conjugi-
um, pars altera simpliciter respondere teneatur: Fi-
dem tibi quoq. do; vel Accipiam te in conjugium meum; aut ver-
ba ejusmodi Placet, Accepto, sufficiant?

Resp. ejusmodi verba in specie facti non sufficere, sed simplici-
ter repromitti debere: quia in dubio obligatio inducenda non est.
Ita Sanch. lib. 1. d. 5. n. 5. Et tacens consentire censetur in sui favorem,
non in sui præjudicium. c. qui tacet. de Reg. Jur. in 6.

Quæstio 2.

Utrum fictè & joco promittens teneatur fidem ve-
rè promittenti servare?

Nega-

Negativam tuetur sententiam secundum *text. & gloss. in c. tua x. h. t.* ad constituenda sponsalia enim utriusque requiritur consensus. *c. sufficiat. 27. q. 2.* cum autem hic ficta promissio non sit vera promissio, quia deficit animus promittendi: sed tantum promissionis fictio; hinc sponsalia nulla esse possunt. *Sanch. lib. 1. d. 9. n. 3.*

Quæstio 3.

Vtrum Sponsalia sint eo in casu, cum Sponsor promittit: Nullam aliam in conjugium meum associabo, nisi te? controversum valde est.

Sed pro negativa faciunt hæ rationes: nam nulla hic interveniunt verba consensum mutuum (qui necessarius est in sponsalibus, sicut in omnibus aliis contractibus ultro citroque obligatoriis) exprimentia: possibile enim est, ut promittens nunquam cum illa vel alia contrahere cogitet. *Specul. n. 5. eod.* Hinc subintelligitur conditio, si scil. matrimonium unquam inire voluerit: conditio autem consensum determinatum non importat; ergo Sponsalia dici non possunt. *Sanch. lib. 1. d. 19. n. 4.* Quod si verò matrimonium celebrare intentet, ad hæc sponsalia eum teneri dicimus. *Sanch. cit. disp. n. 8.* Huic proxima est illa quæstio gravis.

Quæstio 4.

Utrum promittens altera parte acceptante, sed non repromittente, obligetur ad Matrimonium, cum eadem ex post facto consentiente?

Negativam partem, cum limitatione, si repromittere distulerit, amplectimur. Ad Sponsaliorum enim contractum perficiendum consensus non minus utriusque, ac in matrimonio, necessario requiritur. *c. 1. & c. cum locum. extr. eod.* acceptans autem hic non præsumitur adhibere consensum, cum repromittere differt: sed potius contemnere; atque ita qui promisit, manebit liber ex tacita remissione alterius. *Sanch. lib. 1. d. 5. n. 12.*

Quæstio 5.

Utrum tanta Sponsaliorum sit vis, ut alterutra pars fornicando adulterij scelere se contaminet?

Similiter negativam tenemus cum *Treutl. vol. 2. d. 6. thes. 1. lit. c.* Cùm enim adulterium alieni thori sit violatio. *c. lex illa. 36. q. 1.* Sponsis autem thorus non concedatur; hinc adulterium dici non potest. *Sanch. lib. 1. d. 2. n. 2.* Et aliàs adulterium non nisi in nuptam committi evidenter constat *ex l. inter. 6. §. 1. & l. stuprum. ff. ad leg. Jul. de adult. adde gloss. in c. quidam 27. q. 2.*

THESIS SECVNDA.

Communis divisio Sponsaliorum est, Quòd alia sint de præsentì (a) alia de futuro (b.) Quorum utraq; species subdivisionem recipit; ita, ut vel purè (c) vel in diem (d) vel sub conditione (e) Sponsalia legitimè ineantur.

(a) quæ & ipsum Matrimonium appellantur *c. pen. X. eod. Tholos. in Syntagm. jur. univers. lib. 8. c. 2. n. 6. Harp. in princ. n. 5. inst. de nupt.* (b) quæ futuri matrimonij spes dicuntur *l. 6. ff. eod. Harp. §. 1. n. 14. inst. de patr. potest. utroq; dicente: Ego te accipiam in meam, & Ego te accipiam in meum. c. 31. eod.* (c) cùm quis simpliciter & absolute promittit: quo casu statim nascitur obligatio efficax. *Moz. de nupt. col. 1. n. 12.* (d) quando intra certum tempus contrahitur, ut *Calend. Mart. Moz. d. loc. Harp. in princ. n. 22. inst. de nupt.* (e) si in aliquem casum vel eventum, ut si *Cæsar hostem vicerit, promittitur. tot. tit. extr. de condit. appof. dummodò conditiones honestæ sint: inhonestæ enim, nullum hîc sibi vendicant locum. c. fin. x. de cond. appof. Hujus occasione oritur*

Quæstio 6.

Utrum Conditiones turpes indifferenter annullent contractum Sponsaliorum?

Distinctionem adhibentes asserimus, per conditiones turpes, quæ sunt contra naturam & substantiam matrimonij, ut: contra-
ham

ham tecum, si pro quæstu adulterandam te tradideris, vel abortum procuraveris &c. omnino annihilari contractum sponsaliorum & matrimonii; & vana ac sine effectu esse huiusmodi sponsalia & matrimonium. *c. fin. extr. de cond. appos. Harp. in princ. n. 26. inst. de nupt. Schneidw. n. 35. ibid. Moz. de matrim. col. 2. n. 10.* Si verò conditiones hæ, quantumvis turpes sint, non adversentur bono conjugij, ut: contraham tecum, si furtum feceris &c. non reddunt vitiosum contractum, sed favore matrimonii pro non adjectis habentur, ita, ut sponsalia teneant, ac si purè contractum esset. *c. fin. extr. sit. tit.* Hic gravis se offert quæstio.

Quæstio 7.

Utrum Sponsalia sub hac conditione, si Virginem te invenero, contrahi possint?

Distinctione pariter hoc enodandum est, ut siquidem ad actum illicitum hæc conditio referatur, *v. g.* si virginem te invenero per congressum, tanquam turpis rejiciatur, & concubitu secuto matrimonium præsumatur. Si verò ad actum licitum referatur, ut si per aspectum matronarum honestarum Virgo reperiaris, suspendat contractum, tanquam conditio honesta, sicut aliæ quæque huiusmodi conditiones. *Sanch. lib. 5. d. 16. n. 7. Moz. tract. de matrim. col. 2. n. 13.* Similiter gravis hæc quæstio est.

Quæstio 8.

Utrum Sponsalia vel matrimonium inductum cēseatur, si juvenis dicat puellæ: Si mihi copiam tui feceris, matrimonium tecum contraham, vel centum tibi dabo?

Negativè. *Resp.* ita, ut nec matrimonium, nec sponsalia hoc in casu præsumantur. Ratio conclusionis est; quemadmodum enim in omnibus obligationibus alternativis debitoris est electio, & sufficit alterutrum adimpleri. *c. in alternativis de R. J. in 6.* Ita etiam in hoc contractu alternativo procedit. *Sanch. lib. 5. d. 16. n. 9. in fin.*

Quæstio 9.

An conditiones impossibiles faciant contractum Sponsaliorum conditionalem?

C

Negan-

Negantium quoque tuemur opinionem autoritate *c. fin. x. de cond. appof. Brunell. de fponfal. conclus. 33. n. 4. Harp. in pr. n. 27. inf. de nupt. Hof. in sum. §. quæ conditio d. t. de cond. appof.* Et ratio hujus fundatur in favore matrimonij, qui ejusmodi conditiones pro non adjectis reputat: consequenter pura sunt sponfalia. *d. c. fin. in fin. de cond. appof.* Hic iterum anceps se offert quæstio.

Quæstio 10.

AN conditio necessariò extitura conditionalia red-
dat Sponfalia?

Et hîc negantibus subscribimus cum *Hof. in sum. de cond. appof. §. quæ conditio. v. g. contraham tecum, si cras sol orietur: hæc conditio sponfalia non suspendit; sed perinde est, ac si apposita non esset. Sanch. lib. 5. d. 2. n. 2. & probatur conclusio nostra ex l. si pupillus 9. §. qui sub conditione ff. de novat.* Ratio hujus est: quia cum jam conditio illa futura sit præsens, & determinata in sua causa naturali, ita, ut impossibile sit oppositum, censetur jam impleta. *Sic Sanch. cum mult. loc. cit.*

THESIS TERTIA.

Sponfalia alia tacitè (a) contrahuntur;
alia expressè (b) alia publicè & solenni-
ter (c) alia clandestinè. (d.)

(a) quia non tantum verbis expressis, sed etiam nutu, alijsq; signis contrahi possunt. *Nicol. Moz. de sponfal. & matrim. column. de substantialibus. sponfalior. n. 4. cum hîc eadem sit virtus taciti, quæ est expressi. vulg. c. is. qui tacet. 43. de R. J. in 6.*
(b) ut cum persona legitima per verba consensum expressum importantia contrahit. *c. si inter. 31. X. eod. Hof. in summ. eod. §. qualiter.* (c) cum coram testibus, amicis, propinquis, Parocho celebrantur Sponfalia. *c. aliter. 30. q. 5.* (d) quæ sine præsentia testium, amicorum &c. contrahuntur. *Sanch. lib. 3. d. 1. n. 2.* Hic magna inter DD. est controversia.

Quæst. 11.

Quæstio 11.

VTrùm annuli traditio & acceptatio sine mentione Sponsaliorum vel matrimonij, Sponsalia vel matrimonium inducat?

Distinctionis fœderè rem conciliantes statuimus, si consuetudo loci ex ejusmodi traditione & acceptance sponsalia inducere soleat, inducta censerì & præsumi. *gloss. in c. fœmina 30. q. 5. Harp. ad rubr. inst. de nupt. n. 18. Sanch. lib. 1. d. 22. n. 2.* Secus autem si talis non videatur consuetudo: eo enim in casu nec sponsalia nec matrimonium inducitur. *Sanch. d. d. 22. n. 1.* E ratio est: quia dubius actus à consuetudine loci interpretationem recipit. *l. si de interpret. ff. de ll. c. cum dilectus 8. x. de consuet.* Huic similis est illa.

Quæstio 12.

AN manus porrectio Sponsaliorum argumentum sit tractatu de sponsalibus præcedente?

Affirmativa placet. Porrigens enim manum videtur tacitè consentire, & confirmare tractatum præcedentem, etiam ubi agitur de obligatione personæ contrahenda *arg. c. 15. qui tacet. de R. J. in 6. Sanch. lib. 1. d. 22. n. 6.* Difficilis est & hæc quæstio.

Quæstio 13.

VTrùm taciturnitas liberorum à parentibus desponsatorum inducat consensum, ita, ut Sponsalia jure contracta censeantur?

Similiter affirmativam eligimus. *c. un. de sponsal. in 6. l. sed ea 12. ff. eod. Moz. eod. col. qui poss. contrah. sponsal. n. 6. Sanch. lib. 1. d. 23. n. 6.* Ratio assertionis est dilectio, sollicitudo, & cura paterna. *Sanch. dict. d. 23. n. 7.*

Quæstio 14.

VTrùm idem dicendum sit de alijs amicis & propinquis desponsantibus?

Negare suadet *Sanch. d. l. 1. disp. 23. n. 6.* hoc enim in parentibus speciale esse colligimus ex *cir. c. un. de sponsal. & matrim. in 6.* quod de solis parentibus loquitur, ideoque ad casus non expressos extendi

non debet. *l. in iis. cum aliquot seq. ff. de ll.* Ad præsentem thesim pertinet hæc quæstio sat gravis.

Quæstio 15.

AN clandestina Sponsalia, sicut clandestina matrimonia, prohibita sint?

Negantibus adstipulamur. Quamvis enim certum sit matrimonia clandestina prohibita esse tam de jure antiquo. *c. cum inhibito. x. de cland. despons.* quam novo. *Concil. Trid. sess. 24. c. 1.* id tamen, cum de sponsalibus expressè constitutum non sit, ad ea extendendum non est. *l. precipimus. C. de appell. Sanch. lib. 1. d. 12. n. 2.*

THESIS IV.

AD Sponsaliorum essentiam duo potissimum requiruntur: ut persona sit legitima (a) consensus legitimus (b.)

(a) *A* sponsalibus enim arcentur infantes, minores scil. septennio. *l. 12. ff. eod. quia usum rationis nondum habere præsumuntur. l. 1. C. de fals. mon.* Quibus accedunt furiosi, ob identitatem rationis. *S. furiosus. inst. de inut. stipul. gloss. in c. un. verb. infantes. de sponsal. & matrim. in 6.* (b) *E* is mutuus quidem, cum consensus sit causa efficiens hujus contractus. *vulg. l. nupt. ff. de R. J. c. cum locum. X. eod. c. sufficiat. 27. q. 2. Valens. S. 8. in princ. eod.* Hic valde ardua & sæpius à DD. agitata suboritur quæstio.

Quæstio 16.

Vtrum infans tam præcoci ingenij, ut intelligat, quid agat, ante septennium Sponsaliorum contractum celebrare possit?

Negantium in castra descendimus. *c. litteras, c. accessit. & c. ad dissolvendum. de despons. impub.* Ratio est: quia ante septennium judicij maturitas non præsumitur tam de jure civili, *l. 4. ff. de sponsal.* quam canonico, ut in dict. *cc. Harp. ad rubr. de nupt. n. 12.* Et licet, quod rarissimi

rarissimi esse exempli testatur *idem Harp. cit. loc. n. 10.* quandoque eveniat, ut usus rationis ante septennium incipiat: attamen propter illud non erit discedendum à regula communi. *idem ibid.* cum præfertim decisio clara sit *in supra cit. cc.* Non minus & hoc controvertitur.

Quæstio 17.

AN Sponsalia amborum infantium, vel alterutrius, validentur per supervenientiam ætatis, si non reclamaverint?

Negative pariter *Resp. c. un. de despons. impub. in 6.* Quod enim de jure ab initio non subsistit, tractu temporis convalescere nequit. *c. non firmatur. de R. J. in 6.* nisi ad temporis lapsum accedat ratificatio tacita vel expressa, *d. c. un. de despons. impub. in 6.* Brunell. de sponsalib. conclus. 5. n. 1. Hinc quæres.

Quæstio 18.

AN simultanea habitatio, oscula, jocalia & munuscula à sponsis mitti consueta sint sufficiens signum ratificationis?

Affirmantium inhæremus vestigiis. *gloss. in c. un. de despons. impub. in 6.* Brunell. de sponsal. conclus. 5. n. 1. Sanch. lib. 1. d. 16. n. 6. & d. 22. n. 5. Ratio est: quia per ejusmodi actum præsumitur perseverantia voluntatis. *Sanch. cit. d. 16. n. 6.* & actus subsequens ad executionem contractus præcedentis gestus censetur. *Harp. de nupt. ad rubr. n. 48.*

THESIS V.

Effectus Sponsaliorum est, quòd ad ipsum matrimonium perficiendum contrahentes obligentur (a) quòdque ex his iustitia publicæ honestatis (b) oriatur.

(a) *c. ex literis X. eod. c. de illis. 7. de despons. impub.* De natura enim sponsaliorum est, ut ex promissione alter alteri ad contrahendum matrimonium adstringatur. *Moz. de sponsal. & matrim.*

trim. col. de naturalib. Sponsalior. n. 1. & hoc quidem in facie Ecclesie juxta formam Concil. Trid. (b) quâ impediēte nullus ex consanguineis Sponsi ejus Sponsam sibi potest copulare. c. Sponsam. 8. X. eod. c. si quis 8. c. 9. & 10. caus. 27. q. 2. Host. in sum. de Sponsal. §. quis sit effectus. n. 8.

Quæstio 19.

VTrum contractis Sponsalibus nullo præfixo termino contrahentes illicò ad ipsum matrimonium obligentur?

Ab affirmantibus stamus, dummodò personæ sint legitimæ, & altera ab altera ad matrimonium solennizandum interpelletur. *Sanch. lib. 1. d. 28. n. 1. & 2.* In omni enim obligatione, ubi dies non apponitur, præsentī die debetur *l. in omnib. obligationib. ff. de R. J. l. cum qui. 41. §. quoties. ff. de V. O.* Ideoq; sententiam hanc veraciter tenet *Sanch. d. d. 28. per tot.*

Quæstio 20.

VTrum dans pluribus v. g. tribus fororibus fidem de matrimonio Sponsalia vera celebrasse judicetur, ita, ut ex illis unam præcisè ducere teneatur?

Ad negandum inducimur, ob rationem, quia desponsatio in genere facta nulla est, cum persona certa debeat esse, cum qua sponsalia celebrantur. *l. generaliter ff. de rit. nupt. & quemadmodum unius uxoris unus maritus. c. quomodo virginib. 31. q. 1.* ita unius sponsæ unus sponsus, & è converso unius sponsi una & certa sponsa, non plures esse debent. *c. sicut ex literis. x. de sponsalib.* Ex hac alia resultat quæstio.

Quæstio 21.

VTrum autem, si ex illis taliter in genere desponsatis unam carnaliter cognoscat, cum eadem ad matrimonium obligetur?

Hic affirmamus, de jure Decretalium *arg. cap. is qui fidem. extr. eod.* Cujus rei ratio est: quia per carnalem copulam præsumitur electio facta ad hanc, quæ cognita est, adeoque ipsum matrimonium

nium statuitur, quemadmodum id etiam in conditionalibus sponsalibus procedit. *c. per tuas. x. de cond. appos. Barthol. Brixienf. questio. Dominical. 29. in fin. Brunell. concl. 5. n. 5. h. 1.* De jure verò novo Trident. secus est, quo non amplius transeunt sponsalia in matrimonium, nisi contractus matrimonialis fiat coràm testibus & Parocho, ut habetur *sess. 24. c. 1. de reformat.* Ratione juris antiqui alia & miranda quidem nascitur quæstio.

Quæstio 22.

VTrùm, si Sponsus præsentē Sponsā protestetur, per copulam subsequentem se nolle simpliciter consentire in illam, nihilominus matrimonium præsumatur?

Et præsumi verius ac æquius est: Protestatio enim hæc, utpote actui contraria, nostro in casu nihil operatur. *Host. in sum. de cond. appos. §. quæ conditio. gloss. in c. per tuas x. dict. tit. de cond. appos. Schneidw. part. 1. n. 36. inst. de nupt.* Quia, si operaretur, induceretur culpa lethalis: hinc præsumendum est potius affectione conjugali copulam esse factam. *Harp. ad rubr. de nupt. n. 32.* Quod hodiè similiter correctum est jure novissimo, ut diximus præcedenti quæstione.

Quæstio 23.

VTrùm publicæ honestatis justitia oriatur etiam ex sponsalibus jure non tenentibus & nullis?

Differentiam facientes inter jus antiquum & novum, dicimus illo jure oriri *c. un. de sponsal. & matrim. in 6. Brunell. eod. concl. 10. n. 1. Joan. Franc. de Pavin. in tract. de visit. q. 8. part. 2. n. 58.* rationem assignamus: quia sponsalia hoc in casu considerantur ipso facto, non juris effectū *gloss. in c. ad audientiam. hoc tit.* Novissimo autem jure non oriri publicam honestatem, nisi ex sponsalibus validis, constat ex *Concil. Trid. sess. 24. c. 3.*

THESIS VI.

Solvuntur autem Sponsalia (a) multis modis; velut mutuo dissensu (b) fornicatione

catione subsecutâ (c) absentiâ Sponsi alterius (d) matrimonio subsequenti (e) ingressu religionis (f) voto (g) affinitate (h) cognatione (i) deformitate superveniente (k) impotentiâ cœeundi (l) hæresi (m) furore (n) & alijs modis (o.)

(a) de futuro scil. nam quibus de præsentî solvantur, infra dicemus (b) c. 2. X. b. t. Jo. And. in suo compendios. tract. de sponsalib. in princ. n. 4. Brunell. eod. concl. 9. n. 1. (c) c. quemadmodum. 25. X. de jurejur. Sanch. lib. 1. d. 55. in princ. (d) c. de illis. extr. b. t. Brunell. eod. concl. 8. n. 3. (e) c. sicut. 22. Et c. 31. extr. b. t. Harp. ad rubr. de nupt. n. 70. (f) quod procedit à majori ad minus. cum enim matrimonium dissolvatur per religionis ingressum. c. 2. Et 7. de convers. conjug. multò magis solvantur Sponsalia. Jo. And. de consanguinit. Et affinit. col. 3. n. 8. Moz. de sponsal. colum. quomodo solvantur. n. 6. (g) c. veniens. 5. Et tot. tit. X. qui Cler. vel vovent. matr. contrah. poss. Moz. col. quomodo solvantur. n. 8. b. t. (h) c. veniens. 2. Et c. ex literis. 8. X. de eo, qui cogn. conf. ux. su. c. 2. X. de consang. Et affinit. (i) spirituali, legati, Et carnali. c. Martinus Et c. Veniens, de cogn. spirit. c. 1. de cognat. leg. c. non debet. de consang. Et affinit. Jo. Andr. in d. tract. compendios. de sponsal. n. 7. 8. Et 9. (k) c. quemadmodum. 25. X. de jurejur. c. literas. de conjug. leprosf. Sanch. lib. 1. d. 56. in princ. (l) c. 2. Et 3. X. de frig. Et malef. quia hîc deficit bonum matrimonij, quod est susceptio prolis. Host. in sum. de matrim. §. Et quare. (m) c. non solum. 28. q. 1. quia est fornicatio spiritualis. Moz. d. tract. col. quomodo solv. n. 17. Sanch. lib. 1. d. 55. n. 3. (n) c. neq. furiosus. 32. q. 7. quia consensu ad matrimonium requisito destituti sunt. gloss. in cit. c. (o) ut si terminus præfixus elapsus fuerit, nec per solventem partem steterit, quo minus matrimonium solennizatum sit. c. sicut. 22. X. b. t. Item si capitalis inimicitia supervenerit. Sanch. lib. 1. d. 58. Pariter si conditio appposita defecerit. c. 3. de cond. appos. Vall.

Vall. §. 4. n. 6. b. t. Postremò errore quoq̃ solvuntur, utpote, qui contrarius est consensui ad sponsalia requisito. sic. Jo. Andr. saepe cit. tract. n. 5. Quæ omnia plerumq̃ cognoscuntur per hos versiculos.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen.
Cultûs disparitas, vis, Ordo, ligamen, honestas.
Si sis affinis, si fortè coire nequibis.

Quæstio 24.

AN Sponsalia, concubitu subsecuto, mutuo dissensu dissolvi possint?

Affirmativè respondemus hodierno jure: quia sponsalia hodiè per copulam non transeunt in matrimonium, nisi ad hoc adhibeatur forma præscripta in *Concil. Trid. sess. 24. c. 1.* adeoq̃; novo hoc jure dissolvi possunt sponsalia per mutuum dissensum, sive copula insecuta sit, sive non; prout quotidie solvuntur coram Venerabili Consisto: Viennensi: cujus sententiæ tenor pro Stylo Curiae sonat: *Beede Thail seyen ex mutuo dissensu von einander ledig vnd loß gesprochen; vnd siehe jedem Thail/ sich ferners seines beliebens zu verhebelichen bevor.* Huic subnectimus gravissimam illam quæstionem.

Quæstio 25.

VTrùm, si Sponsa non voluntariè, sed vi pudicitiae damnum perpeffa sit, Sponsalia propterea rescindi possint?

Id quod affirmamus *c. quemadmodum ibi*: Vel quidquam ei turpius eveniret, & *gloss. in verb. oculos X. de jurejur. Brunell. h. t. n. concl. 8. n. 4.* Vitium enim ex violatione pudicitiae proveniens cæteris longè odiosius & detestabilius est teste *Harp. ad rubr. de nupt. n. 56.* Ideoq̃; hanc sententiam tenet *c. raptor. & gloss. ibid. 27. q. 2. Sanch. lib. 1. d. 55. n. 7. Moz. colum. quomod. solv. n. 9.* Sat quoq̃; controversum est illud:

Quæstio 26.

VTrùm paupertas superveniens legitimam solvendi sponsalia causam præstet?

E

Distin-

Distinctionem adhibentes respondemus, si certa quantitas in dote promissa sit, & Sponsa labatur facultatibus, rescindi posse sponsalia, quia promissio dotis est velut conditio, sub qua sponsalia celebrantur, quâ deficiente non obligant sponsalia. *Sanch. lib. 1. d. 59. cum mult. ibid. cit.* Si verò dos nulla promissa fuerit, non rescindi. *Sanch. cit. d. 59. n. 3. Harp. ad rubr. de nupt. n. 64. Moz. sæpè dict. tract. de sponsal. & matrim. col. quomodo solv. sponsal. n. 10.*

Quæstio 27.

Vtrum legitimâ causâ extante pars innocens sponsalia sine judicis autoritate dissolvere possit?

Affirmativam defendimus, dummodò causa certa sit de jure & facto. Sponsalia enim tacitam in se continent conditionem, nisi casus aliquis accadat sponsalibus contrarius. *c. quemadmodum. X. de jur. rejur.* Ergò occurrente causâ legitimâ licitum erit, sponsalia propriâ autoritate dissolvere. *Ita Sanch. lib. 1. d. 69. n. 3. 4. 5. & 6. cum mult. ibid. cit.* Hujus intuitu sit

Quæstio 28.

Quæ pœna constituta sit contra eos, qui à sponsalibus sine causa legitima resiliunt?

Respondemus arrhas datas, si minor sit, amittere: duplicatas autem reddere teneri, si major existat. *l. fin. C. de sponsal. Sanch. lib. 1. disp. 37. in princ. Vall. §. 3. n. 2. h. t.* Præterquam, quòd ejusmodi resiliences lethali culpæ se subijciant, ut tenet. *Sanch. lib. 1. d. 27. n. 2.* Et extat hac de re declaratio Concilij Tridentini ab Ordinario Viennensi facta, de dato 4. Novemb. 1629. §. 3. in hæc verba. *Obwolln zum dritten durch solche Sponsalia de futuro die zusammen verlobte Personen nicht so stark / als in denen matrimonijs de præsent, vnnnd recht Ehelichen Vermählungen an einander verpflicht vnnnd verbunden seynd: Jedoch kan kein Person von der beschêhenen Eheversprechung auß eygnem willen ohne gnungsamb erheblich, vnd in rechten beständigen Ursachen (welcher Erkantnuß allein von denen ordentlichen Geistlichen Consistorijs beschêhen muß) ohne Todtsünd abweichen.*

Quæstio 29.

Quæ de praxi executio detur contra recusantes sponsalium fidem adimplere?

Eandem

Eandem, quæ jure præstituta est, dari affirmamus: ut nimirum hujusmodi refractarij primò quidem juxta formam. *c. cum locum. X. h. t. Franc. de Pavin. tract. de visitationib. q. 8. part. 2. n. 56.* ad constituendam libertatem disquisitione loci securi per tempus detineantur, & ad fidem servandam admoneantur: dein verò, si hac coercitione ad id induci nequeant, Ecclesiasticâ censurâ. *juxta cap. ex literis. 10. h. t.* stringantur. Quemadmodum hic compellendi modus familiaris, usitatus, & quotidianus est Venerabili Consistorio Viennensi: de quo præjudicium pulchrum habemus ab anno 1657. die 7. & 10. Mens. Septembris. Ad Sponsaliorum materiam adhuc referimus hanc quæstionem.

Quæstio 30.

AD quid teneatur Virginem deflorans, vel etiam Imprægnans sine spe conjugij?

Ad dotandam & ducendam statuit. *c. 1. extr. de adult. & stupr. Hieron. Zanet. in suo tract. de diff. utriusq. jur. n. 247. Baptist. de S. Blascent. 2. n. 62. de privileg. dotal. Vall. §. 2. n. 3. de adult. & stupr.* Quod vel maximè etiam de hodierna praxi Consistoriali procedit, ut Virginem deflorans ducere aut dotare; imprægnans autem partum alere teneatur. Atq; hæc de sponsalibus, quæ nuptias præcedere debent: Jam verò de ipso matrimonio.

THESIS VII.

Matrimonium (a) est viri & mulieris (b) conjunctio (c) individuum (d) vitæ consuetudinem (e) continens (f.)

(a) à matre dictum: quia duriora subeunt onera fœminæ in matrimonio, quàm viri: ideoq; non Patrimonium, sed Matrimonium nuncupari debet. *c. ex literis. de cõvers. infid. gloss. in c. quis existimaret. 27. q. 1. Matrimonium aliter dicitur Conjugium, Connubium, Nuptiæ: prius à jugo domesticæ curæ, cui pariter deportando vir & mulier per matrimonium constringuntur. Andr. Vall. de sponsal. & matrim. §. 4. n. 1. Posteriora duo à nubendo, id est velando & tegendo, ut noverint uxores se maritis suis*
E 2 *semper*

semper subditas. c. fœmina. 30. q. 5. quod olim laudabiliter præstitisse Rebeccam testatur sacra pagina, cum illa maritum designatum aperto capite non putarit aspiciendum. Genes. 24. vers. 64. & 65. (b) quibus verbis singularis numeri pluralitatem uxorum vel virorum, siue polygamiam prohibitam esse ostenditur. S. affinitatis. & S. socerum. inst. b. t. affectus enim conjugalis non debet in plures uxores dividi. c. gaudemus. X. de divort. Idq̃ ex ipsa primi matrimonij institutione abunde patet: Et erunt duo: (non plures) in carne una: Et adhærebit vir uxori (non uxoribus) suæ. Quod adeo verum est, ut bigamus vel polygamus non tam de jure scripto infamiam notam incurrat. l. i. ff. de his, qui not. infam. & stupri penâ coërceatur. l. eum qui duas 18. ff. ad leg. Jul. de adult. Quàm ex consuetudine capitis pœnam subire debeat vigore Constit. Caroli V. In der peinlichen Hals- Gerichts- Ordnung. c. 121. (c) legitima scil. non fornicaria vel adulterina: Scortatores enim & adulteros judicabit DEUS. Hebr. 13. & biregnum DEI non possidebunt. 1. Corinth. 6. Animorum, non corporum conjunctio, quia consensus, non coitus, nuptias facit. l. nupt. ff. de R. J. c. matrimonium. 27. q. 2. Moz. in tract. de sponsal. & matrim. col. de matrimonio. n. 2. (d) contrabentes enim ejus debent esse propositi, ut nunquam separantur aut dividantur, vel separari aut dividi velint, ut colligitur ex cit. can. fœmina. 30. q. 5. Host. in sum. de matrim. in princ. Brunell. eod. in princ. n. 5. Etenim ad tempus matrimonium contrahi non potest. c. solet. 32. q. 2. gloss. in c. omne 27. q. 2. (e) per quam intelligimus, conjuges sibi invicem ad mutua obsequia teneri, iisdemq̃ fortuna statibus prosperis & adversis expositos esse. Joan. Bosch. tract. de nupt. lib. 2. n. 9. quod Imperatorem Iustinianum in l. i. ff. de rit. nupt. per ea verba consortium omnis vitæ indicare voluisse testatur. Harp. S. 1. n. 42. inst. de patr. potest. (f) Definitio hæc Ethnicis Jurisconsultis primum cognita. l. i. ff. de rit. nupt. à Catholicis quoq̃ Scriptoribus recepta est, & approbata à summis Pontificibus. c. illud. X. de præsumpt. S. 1. inst. de patr. potest. Brunell. b. t. concl. 1. n. 1. Jo. Andr. de consanguini-

sanguinit. & affinit. col. 2. n. 28. Moz. cit. col. de matrim. n. 2. Vall. §. 4. n. 2. eod. Harp. §. 1. n. 10. eod. Schneidvv. part. 2. n. 2. eod. Treutl. vol. 2. disp. 6. thes. 7. Sanch. lib. 2. disp. 1. in princ. & passim autores.

Quæstio 31.

AN matrimonium hodierno tempore sit de præcepto?

Negative respondemus rationem assignantes: quia cùm olim genus hominum paucis contineretur, obligabantur singuli ad conservationem ejusdem generis. *D. Thom. 4. d. 26. q. 1. a. 2. Sanch. lib. 2. d. 3. n. 1.* Hac autem causâ impulsivâ multiplicatis jam hominibus cessante cessat quoq; ejus dispositio & obligatio. *arg. c. cum cessante. X. de appellat.* Non tamen omninò sublatam volumus obligationem hanc: sed moderatam tenemus, ita, ut singulos matrimonij præceptum hodiè quidem non stringat, rempubl. tamen in communi obliget, idq; ad conservandum genus humanum; adeóq; præceptū matrimonij in communi extet & extitutum sit usq; ad mundi finem. *Sanch. cit. disp. 3. n. 3. qui D. Thom. & alior. multor. auctoritatem ibid. profecitat.* Hujus occasione curiosam ponimus quæstionem,

Quæstio 32.

VTrum, si omnes, præter Monachos & voto adstrictos, perirent, hi matrimonium contrahere tenerentur?

Affirmativam tenemus cum. *Sanch. lib. 2. d. 3. n. 4.* Quia cùm præceptum matrimonij, *ut quæstione precedenti asseruimus*, vigeat usq; ad consummationem mundi, & obliget rempubl. quæ in casu nostro constaret ex meris Monachis aut voto adstrictis, tenerentur hi necessariò fœdus conjugale inire ex ipsius jussu Dei in sacris litteris *Crescite & multiplicamini, & replete terram. Genes. c. 1. n. 28. Sanch. d. lib. 2. d. 4. n. 3. Harp. §. 1. n. 98. inst. de patr. potest.* Non enim potest immortalitas introduci, nisi per matrimonium. *novell. 22. in præfat. Harp. d. §. 1. n. 102. Nevizan. in sylv. nupt. lib. 3. n. 1. & 8.* Hic alia se offert quæstio.

F

Quæst.

Quæstio 33.

AN polygamia tam antiquitus, quam moderno tempore, prohibita fuerit, & prohibeatur?

Affirmativam pariter admittimus sententiam. A prima enim matrimonij institutione pluralitatem uxorum vel virorum prohibitam esse manifestè nobis ostenditur per ipsa institutionis verba: Propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ &c. *c. gaudem. de divort. Host. in sum. de spons. & matr. in princ.* Nec moverint aliquæ exempla Patriarcharum, aliorumque virorum justorum, qui, ut refertur in sacra pagina, plures in conjugio tenuere uxores. Sic Lamech primus duas assumpsit. *Genes. 4. v. 19.* Abraham uxore vivente ad ancillam Agar ingressus ex ea filium genuit. *Genes. 16. vers. 4.* Jacob quoque duas eodem tempore. *Genes. 29.* præter famulas, quibus adhæsit. *Genes. 30.* David sex uxores, & concubinas decem. *Reg. 2. c. 3. & c. 20. v. 3.* tenuit: his etenim plures sibi associare uxores divinâ fuit revelatione cõcessum. *d. c. gaudemus.* Idque non abs re: neque enim Abraham ardore aliquo vagæ libidinis succensus, vel petulantis formæ captus decore ancillæ contubernio conjugalem posthabuit thorum: sed studio quærendæ sobolis, & propagandæ posteritatis, quâ ex propria uxore quærere non potuit, id perfecit. *c. dixit. 32 q. 4. Brunell. de sponsal. concl. 1. n. 3.* Cum autem ad matrimonium necessaria sit benedictio Sacerdotis, quæritur.

Quæstio 34.

Utrum à proprio Parocho benedictio fieri debeat?

Hic quoque affirmare jubet Decretum de reformatione matrimonij. *sess. 24. c. 1.* Adeo quidem, ut, etiamsi præsentibus testibus, & Presbytero legitimo contrahentes benedicantur, ejusmodi nuptiæ irritæ & nullæ ipso facto judicentur & habeantur: nisi benedicens de licentia Ordinarij vel Parochi actum exerceat; hoc enim in casu stare matrimonium, ut habetur in *pracit. c. 1. de reformat. matrim.* Hujus occasione per digressionem exercitij gratiâ quæritur.

Quæstio 35.

Utrum Episcopus in aliena Diœcesi jurisdictionem exercere possit?

Nega-

Negativam totis viribus amplectimur adversus contrafacientes. Et probatur conclusio nostra ex *c. alterius. & c. nullus Primas. q. q. 2.* Ubi nullus Episcopus Ordines in alterius Diœcesi conferre potest, nisi hoc ei ab Ordinario loci expressè indulgeatur; ita, ut in contrarium facere præsumens, & alterius Episcopi Diœcesim vel civitatem animo jurisdictionis exercendæ adiens damnationis pœnam subeat. *d. c. nullus Primas.* Quam salubrem canonum provisionem laudabiliter stabilitam & confirmatam esse jure novissimo, & universali Tridentinâ Synodo, ut nimirum nullus Episcopus in aliena Diœcesi Pontificalia & jurisdictionem exercere, vel sacros impertiri Ordines præsumat; secus tam ordinantem ab usu Pontificalium, quàm ordinatum ab executione Ordinum ipso jure suspensos esse, *habemus per text. express. in c. 2. de reformatione sess. 14. Azor. in suis instit. moralib. part. 3. lib. 3. c. 48.* Ad rem nostram revertendo quæritur.

Quæstio 36.

AN ad validitatem matrimonij denunciationes necessariò præmitti debeant?

Affirmativæ subscribimus. Cùm enim edictum de matrimonijs sit prohibitorium certarum personarum. *c. cùm apud 33. X. de sponsal. Brunell. concl. 31. n. 1. eod.* Hinc laudabiliter statutum & receptum est, denunciationes ejusmodi præmitti debere, ut si fortè quid lateret, quod matrimonij consummationem impedire posset, id vel removeatur, vel matrimonium omninò inhibeatur. *Harp. ad rubr. de nupt. n. 2. Trident. sess. 24. c. 1. de reform. matrim.* Ad hanc spectat illa

Quæstio 37.

UTrùm Sponsi diversis in locis separatim morantes in utriusq; Parochia denunciari debeant?

Cum priore quæstione affirmamus, idq; ob causam finalem ipsius denunciationis. nam cùm hæc ad detegenda, si qua fortassis occurrerent, impedimenta præmitti debeant, *ut ex Harp. & Trident. paulò antè demonstravimus:* In vicinia autem mulieris impedimenta viri, vel è contra, sciri nequeant; hinc in utriusq; Parochia denunciationes fieri debere consequitur. *Ita Sanch. lib. 3. disp. 4. n. 6.* Sed quia ex causa circa denunciationes nonnunquam dispensari solet, quæritur.

Quæstio 38.

Vtrum Vicarius Generalis Episcopi absq; speciali delegatione in denunciationibus dispensare possit?

Ad affirmandum nos inducit. *Trid. Sess. 24. c. 1. de reform. matrim.* Ubi hæc dispensandi facultas Ordinariis conceditur: at Vicarium Generalem Episcopi Ordinarium esse non ambigimus, eo quod jurisdictionem non ab Episcopo, sed à canone habeat. *c. 2. de off. vic. in 6.* Cui proinde tantus honor, quantus ipsi Episcopo, deferri debet. *Azor. part. 2. instit. moral. lib. 3. c. 43. cum mult. ibid.* Confirmatur: à delegato appellatur ad delegantem. *c. super questionum. S. porro. de Off. delegat.* At à Vicario Generali non appellari ad Episcopum statuitur in *c. Romana. de appellat. in 6. & c. 2. de consuet. in 6.* ergò Ordinariam habet jurisdictionem. Atq; ideò sententiam nostram amplectitur ac tuetur veraciter contra negantes. *Sanch. lib. 3. d. 7. n. 10. Azor. d. part. 2. lib. 3. c. 6. q. 12. & c. 43. q. 5.* Quid si autem non dispensetur, nec denunciationes fiant? Quæritur ergò ulterius.

Quæstio 39.

AN matrimonia eorum, qui ex Austria, ubi Tridentini decretum de reformatione matrimonij receptum & approbatum est, in Hungariam, vel alium locum, quo id receptum non est, excurrunt, ibidemq; sine proprio parochio in facie Ecclesiæ conjunguntur, valida censeantur & sint?

Sed id negandum & pernegandum esse dicimus. Cum enim Sacrosancta Sinodus *sess. 24. c. 1.* matrimonia in facie Ecclesiæ coràm proprio parochio & testibus præcipiat celebrari: hinc contra agentes, nihil agere, saltem validè certum est. *l. non dubium. C. de legib. c. qua contra. de R. J. in 6.* quia præsertim ejusmodi contractus matrimoniales in fraudem legis fiunt: fraus autem nemini patrocinari debet. *c. sedes. & c. ex honore. x. de rescript.* Ideoque sententiæ huic firmiter adstipulatur *Sanch. lib. 3. d. 18. n. 27. qui Petrum de Ledesm. & alios complures ibid. pro se citat.* Et extat hac de re Breve Pontificum Urbani Papæ VIII. de dato Romæ 14. August. 1627. cujus tenori inhærendo ab Inclita Facultate Theologica Viennensi ad requisitionem Excelsi Inferioris Austriæ Regiminis ita conclusum & decisum fuit Anno 1656.

THE.

THESIS VIII.

AD matrimonij essentiam tria (a) necessariò requirimus: consensum (b) ætatem legitimam (c) & cœundi potentiam (d)

(a) eaq̃ collectivè, non disjunctivè: si enim ex his unum deficiat, deficit matrimonium; ut si solus consensus desit, cætera etiam cum ipso complexu celebrata frustrantur. c. sufficiat. 27. q. 2. c. fin. extr. de spons. duor. (b) vulg. l. nuptias. ff. de R. J. c. cum locum. de sponsal. l. sufficit. 2. & l. in sponsal. 7. ff. d. t. Et hic consensus debet esse mutuus: inter invitos enim non contrahitur matrimonium. l. si patre. 22. ff. de rit. nupt. legitimus. c. si inter. c. dilectus. & c. tuæ fraternitatis. x. d. t. de sponsal. liber. d. c. cum locum. sine dolo, vi, metuvè. c. veniens. & c. consultationi. eod. de sponsal. Andr. Vall. §. 8. n. 4. eod. (c) pubertatem scil. quam jus civile quidem ex annorum numero, videl. in masculo 14. in fœmina 12. an. judicat. text. in princ. inst. quib. mod. tutel. fin. Sacri canones autem, quibus nos stamus, ex habitu corporis metiuntur, ut pubes judicandus sit, qui ex eo habitu ad generandum idoneus reperitur. c. puberes. 3. x. de despons. impub. Quæ pubertas si præveniat tempus juris civilis, dicitur malitia supplere ætatem. c. de illis. 9. d. t. c. un. §. i. eod. in 6. Vall. §. 7. n. 2. eod. (d) matrimonium enim pro fine principali tenet prolis generationem. Joan. Lup. in tract. de matrim. & legitimat. in princ. n. 14. impotens autem cum generare non possit, dubium nullum, quin matrimonium ei interdicator. c. 2. & t. t. x. de frig. & malef. Sanch. lib. 1. d. 29. per tot. quin imò contractum & ratum matrimonium impotentia superveniens dissolvit, de quo plenius infra thesi 10. Ex hac thesi primò quaritur.

Quæstio 40.

AN consensus parentum ad matrimonij essentiam & integritatem requiratur?

G

Negan-

Negantium partes tuemur contra dispositionem juris civilis, quod consensum hunc requirit. *text. in princ. inst. de nupt.* quamvis honestum esse, eundē ad matrimonium accedere concedamus. *c. 1. de despons. impub. Vall. §. 9. n. 2. de sponsal. & matrim.* de necessitate tamen eum requiri negamus: sufficit enim consensus eorum earumq;, de quorum, quarumq; agitur conjunctione. *c. sufficit. 27. q. 2. c. cum apud. x. de sponsal.* Quod vel maximē etiam procedit novissimo jure Tridentino, quo anathemate damnantur affirmantes, matrimonia à filiisfam. absque consensu parentum contracta irrita esse *sess. 24. c. 1.* Rationem conclusionis nostræ sumimus ex eo, quod in Sacramentis & spiritualibus patria potestas non consideretur *c. fin. de judic. in 6. Vall. cit. §. 9. n. 2. Gail. 2. obs. 95. n. 4.* Ex hoc facile patet resolutio hujus.

Quæstio 41.

AN pater filiam sine consensu paterno nubentem dotare teneatur?

Affirmativam eruimus ex argumento prioris quæstionis. Cum enim matrimonium absque consensu paterno persistat *c. cum apud x. de sponsal. & latè proximè supra.* dotem pater filiæ denegare non potest, sed reddere tenetur. *gl. in c. hoc sanctum. 32. q. 2. & c. de rectorib. 36. q. 1.* adeò, ut pater ad dotandum officio judicis cogatur. *l. qui liberos. ff. de rit. nupt.* paternum enim est officium elocare filiam, & dotare eam *d. l. qui liberos.* ergò si nuptui jam collocata est præter patris providentiam, dotari adhuc debet ab eo, qui ad duo hæc elocandum nempè & dotandum tenetur, *d. l. qui liberos.* Atque ideò sentiunt nobiscum *Sanch. lib. 4. d. 26. n. 16. Schneidw. §. fuerat. n. 84. inst. de act. Gail. pulchrè lib. 2. obs. 95. per tot.* Similiter quæritur.

Quæstio 42.

AN filia in corpus suum peccans à patre dotanda sit?

Distinctione hoc expediendum censemus, ut, si filia ante 25. annum in suum corpus peccet, ac turpiter vivat, dos ei denegari possit. *arg. l. si filiam. 19. C. de inoff. test. specul. in tit. qui fil. sint legit. n. 15.* Secus si post annū 25. patre eam nuptui collocare differente delinquat: quo in casu dotandam dicimus. *auth. sed si. d. 1. atq; ita distinctionem hanc pulchrè tenet. Schneidw. in princ. n. 3. inst. de exhered. lib. & §. fuerat. n. 88. inst. de act.* Circa hoc quæres.

Quæst.

Quæstio 43.

AN dos sit de substantia & essentia matrimonij?

Quod apertè negamus *authoritate c. de prudentia. X. de donat. int. vir. & ux.* Potest enim adesse vel abesse matrimonio præter subjecti corruptionē. *Moz. de matrim. col. de accidentalibus. n. 7.* Hinc maritus uxorem sine dote ductam æq; alere tenetur, ac cum dote ductam. *Gail. 2. obs. 87. n. 1. & obs. 95. n. 7.* De hoc infra pluribus thes. 12. Sed magis ardua quæstio est.

Quæstio 44.

VTrum traditio corporum, sivè consummatio, de essentia matrimonij sit?

Negantium pariter probamus sententiam: matrimonium enim non concubitus, vel virginitatis defloratio: sed pactio conjugalis, seu mutua voluntas & consensus facit. *Vulg. l. nupt. ff. de R. J. c. sufficiat. & c. cum initiatur. 27. q. 2. c. fin. X. de spons. duor. l. 4. ff. de sponsal.* Hinc

Quæstio 45.

AN inter Beatissimam DEI Genitricem, & S. Joseph verum ac ratum matrimonium extiterit?

Nullus est, qui hæreat. *c. conjuges. & c. Beata. 27. q. 2.* Hos enim consensus cohabitandi, & individua vitæ consuetudinem retinendi veros effecit conjuges. *d. c. Beata. Brunell. de sponsal. concl. 1. n. 9. Vall. §. 4. n. 5. d. 1.* Inq; hoc Sacratissimo conjugio omne nuptiarum bonum impletum fuit, Fides, Proles, Sacramentum. *c. omne. 27. q. 2.* Ex hisce duabus quæstionibus resultat ea.

Quæstio 46.

AN cum proposito & pacto nunquam consummandi: sed perpetuò abstinendi matrimonium iniri possit?

Negare jubet triplex bonum matrimonij. In omni enim matrimonio legitimo intervenire debet Fides, Proles, & Sacramentum, *ut paulò ante diximus ex c. omne 27. q. 2.* Fides, ut thorus immaculatus conservetur nullo admisso adulterio: Proles, ut à matre suscipiatur ac educetur: Sacramentum quod inseparabilitatem conjugum denotat.

notat. de quib. pulchrè Joān. Lup. in tract. de matrim. & legitimat. in princ. n. 13. Hic autem cum bonum prolis, utpote principale matrimonij deficeret, matrimonium nullum foret deficiente substantiali c. fin. x. de cond. appof. Quod ipsum nobis testatum facit, & matrimonium nullum esse, ubi opera datur, ne foemina pariat, statuit D. August. lib. 2. de Mor. Man.

THESIS IX.

AD matrimonium contrahendum admittimus omnes (a) nisi quos lex expressa (b) vel impedimentum legale (c) ab hoc removeat.

(a) Host. in sum. de matrim. n. 9. qui scil. requisitis ad matrimonium instructi sunt, de quibus superiori thesi actum est. (b) quales sunt furiosi: hi enim à contractu matrimonij arcentur, idq; ob defectum consensus, c. furiosus. 32. q. 7. c. dilectus. x. de sponsal. (c) ut sunt impotentes ad cœundum: de quibus plenius infra thesi proximâ. Quibus adjungimus Clericos, & voto adstrictos. c. 1. c. 9. & c. 13. dist. 32. c. virginem. 27. q. 1. Trid. sess. 24. can. 9. Quod verum quidem est de iis, qui in majoribus Ordinibus constituti sunt, ut in d. c. 13. Minoribus enim tantum initiati ad matrimonium convolare jure permittuntur. c. 14. cit. dist. Ex hoc quæres.

Quæstio 47.

Vtrum minoribus Ordinibus tantum initiati indifferenter cum quacunq; matrimonij foedus pungere possint?

Negative respondentes eis cum virginibus tantum, non item cum viduis, aut corruptis matrimonium concedimus, c. seriatim. dist. 32. Ratio conclusionis consistit in bigamia, quam ducens viduam aut corruptam incurrit; quâ impediende deinceps ad nullum alium ordinem promoveri posset. d. c. seriatim. c. si quis e. curandum. c. precipimus. & c. si quis viduam. dist. 34. c. 1. x. de bigam. non ord. Adeo, ut
etiam

etiam maritus adulteræ post adulterium à se cognitæ ab Ordinibus repellatur. *text. & gloss. in c. si cujus cit. dist. 34.* Hujus intuitu quæritur.

Quæstio 48.

Vtrum bigamia inducatur cum corrupta ignoranter ducta?

Quod affirmamus. Neminem enim ad sacros promoveri Ordines posse viduum, nisi qui Virginem in Conjugio habuerit, præmissimus in thesi præcedente, & manifestè constat *ex c. nemo. dist. 33.* At corrupta, sive sciente, sive ignorante viro, virgo amplius non est, adeoque ex ejus conjunctione bigamia confurget: quia in contrahenda bigamia plus attendimus factum, quàm jus; & in ea nec error, nec violentia, nec casus excusat. *gloss. in d. c. nemo.* Et de hac conclusione apertius videre est *in gloss. c. 2. & c. debitum. x. de bigam. non ord.*

Quæstio 49.

Utrum de jure civili puberes, necdum tamen ad complexum conjugalem idonei matrimonium contrahere possint?

Posse concedimus cum *Sanch. lib. 7. d. 104. n. 14.* quia ex quo ætas legitima est, nec apparet de impedimento perpetuo, matrimonium tenet: aliàs impotens ob infirmitatem quoque contrahere matrimonium non posset, quod verum non est. *Moz. tract. de matr. col. qui poss. contrah. matrim. n. 4.* Ex adverso:

Quæstio 50.

Utrum senibus matrimonium celebrare indultum sit?

In affirmativam descendimus. *l. sancimus. C. de nupt. Sanch. lib. 7. d. 92. n. 21. Harp. ad princ. inst. de nupt. n. 28.* ubi perplura à senibus contracta referuntur matrimonia. Conjugium enim in senibus dicitur legis obsequium, humanitatisque solatium. *gloss. in c. nuptiar. 27. q. 2. c. 2. x. de frig. & malef. Moz. de matrim. col. qui contrah. poss. n. 11.* Hic alia proponitur quæstio.

H

Quæst.

Quæstio 51.

AN agonizans jure matrimonium cōtrahere possit?

Ad affirmandum pariter nos monet *Sanch. lib. 7. d. 105. n. 3. & Nicol. Moz. col. qui contrah. poss. n. 18. qui hanc esse communem opinionem ibid. dicit. Schneidw. n. 32. inst. de patr. potest.* Nec obstat hic defectus prolis, utpote bonum conjugij: quia spes ejusdem totalis non est sublata; & matrimonium tenet, modò intentio prolis adsit, licet quandoque in effectu nihil sequatur *Brunell. de sponsalib. conclus. 1. n. 9.* Multùm controversa est & hæc quæstio.

Quæstio 52.

VTrùm hermaphroditus ad matrimonij contractum admittatur?

Admittimus eum juxta prævalentiam sexûs. *l. 10. ff. de stat. hom. Vall. §. 10. n. 4. de sponsal. Sanch. lib. 7. disp. 106. n. 4.* Si verò sexus æqualis foret, electionem, quo uti maluerit, concedimus, hac tamen lege, ut electione factâ juramento se adstringat de mutatione sexûs imposterum non facienda, *Ita Sanch. cit. d. n. 7. Vall. cit. loc.*

THESIS X.

Impedimentorum autem duo constitui-
mus genera: quorum alterum matrimo-
nium impedit contrahendum (a) alterum
verò contractum dissolvit (b.)

(a) & hæc dicuntur *impedimenta impediencia*. Sic *sponsalia de futuro impediunt quidem matrimonium cum alio vel alia contrahendum. Host. in sum. de sponsal. §. quis sit effectus. Moz. b. t. col. ult. n. 53. Sanch. lib. 1. d. 27. n. 2. si tamen de facto matrimonium contrahatur, tenet contractus. c. sicut ex literis. X. de sponsal. c. si inter. eod. Sanch. cit. loc. item lib. 7. d. 6. n. 7.*

(b) quæ *impedimenta dirimentia* nuncupantur; quale impedimentum est *impotentia ad cœundum*, quod viris plerumq; ex frig-
ginitate

gidityte, fœminis ex arctitudine: ambobus autem ex maleficio obvenire solet secundum Sanch. lib. 7. d. 92. n. 1. Brunell. de sponsal. conclus. 28. n. 2. Atq; ob hoc impedimentum matrimonium non tam dicitur dissolvi, quàm ipso jure nullum. Circa hanc thesim quærimus.

Quæstio 53.

Utrùm impotentia perpetua superveniens dirimat ratum matrimonium?

Negantium sectamur opinionem. gloss. inc. ex literis. 3. x. de frig. & malef. c. ij qui matrimonium. 32. q. 7. ubi dicitur: si post matrimonium ratum alteruter in infirmitatem incidat, vel excæcetur, aut membris truncetur, propterea matrimonium non dissolvitur: ergo nec per impotentiam supervenientem. Ita Sanch. lib. 7. d. 102. n. 3. Vall. n. 3. de frig. & malef. Brunell. conclus. 28. n. 2. de sponsal. & matrim.

Quæstio 54.

Utrùm impotentia frigiditatis manifestâ in viro occurrente matrimonium ipso facto absque experientia triennali dirimi possit?

Affirmantibus subscribimus. c. laudabilem. x. de frig. & malef. Brunell. concl. 28. n. 17. de sponsal. & matrim. Rationem hujus assignamus, quia in clavis & certis nullus est conjecturæ locus. l. continuus §. cum ita. ff. de V. O. & frustra tempus expectatur, cujus eventus nihil operatur. l. aliquando. 13. ff. ad Senatuscons. Vell. Ex paritate quæres.

Quæstio 55.

Utrùm idem quoque dicendum sit de fœmina, ut nimirum impotentia ob arctitudinem apparente confestim dirimendum sit matrimonium?

Distinguendum hîc censemus, utrùm impedimentum hoc ope Medicâ, vel aliâ humanâ tolli possit, nec ne. Moz. col. ult. de matrim. n. 44. & 47. Priori namque casu, ubi mulier per incisionem, vel aliud quodcunque medium humanum complexui maritali apta reddi potest, dirimi prohibetur. c. fraternitatis. x. de frig. & malef. Brunell. conclus. 28. n. 18. Quod si verò impedimento huic succurri non possit, di-

rimi potest. *cit. c. fraternitatis*, adhibitis circumstantiis *eod. cap.* adhiberi iussis. Et hoc quemadmodum jure optimè statutum est, *ut in c. modò allegat. & c. 3. x. d. t. Sanch. lib. 7. d. 93. n. 10.* Ita laudabiliter observari solet in praxi Venerabilis Consistorij Viennensis: ubi occurrente hujusmodi casu de impedimenti qualitate per Medicos, matronasque honestas inquisitio fit; vicio incurabili existente matrimonium declaratur nullum, parti potenti ad alia vota transeundi licentiâ concessâ; impotente verò in perpetuum à matrimonio repulsâ. Prout hac in re sententia extat de dato 29. Maij 1656. cujus tenor decisivus hic est, præmissis reliquis: Per hanc sententiam dicimus & pronunciamus, inter Actorem & Ream conventam propter impotentiam arctitudinis incurabilem ac perpetuam matrimonium ipso jure esse nullum & irritum, prout id ipsum nullum ac irritum declaramus; dantes & concedentes Actori facultatem & licentiam ad alia vota matrimonialia in Domino convolandi; Reaverò conventæ ulteriora vota conjugalia perpetuò inhibentes. Idque in nomine D E I Patris &c. Ex hac quæstione dependet illa.

Quæstio 56.

AN foemina ejusmodi media humana, ut incisio-
nem, admittere, & sustinere teneatur?

Hic denuò distinctionem adhibentes dicimus, si absque gravi morbi vel mortis, alteriusvè mali periculo foemina sublevari possit, ad sustinendam modicam violentiam teneri. *gloss. in c. 3. & arg. c. fraternitatis. de frig. & malef.* Secus ubi sine gravi periculo id fieri nequeat; tunc enim non teneri affirmamus. *Ita Sanch. lib. 7. d. 93. n. 32. ubi de hoc latè.* Miranda subjicitur quæstio.

Quæstio 57.

AN si foemina talis ob arctitudinem judicio Ecclesiæ separata, de facto cum alio matrimonium contraxerit, ab eodemq; cognita fuerit, firmum hoc censeatur matrimonium, aut rescisso eo prius redintegrandum sit?

Redin-

Redintegrandum esse prius matrimonium retracto & rescisso posteriori concludimus *c. fraternitatis. x. de frig. & malef.* Ratio redditur: cum enim appareat, impedimentum illud perpetuum non fuisse, quod per opus humanum tolli potuit, sententiaque divortij per errorem lata sit; matrimonium inter hanc fœminam & primum maritum verum extitisse judicatur, hujusque intuitu redintegrari debet prius posteriore rescisso. *text. express. in d. c. fraternitatis. Vall. d. t. n. 6. Sanch. lib. 7 d. 100. n. 1. Moz. de matrim. col. ult. n. 44. & 47. Brunell. concl. 28. n. 26.* Hæc de naturali impotentia: dein de accidentali.

Quæstio 58.

VTrum impotentia ex maleficio consurgens utriq; sexui communis, mox atq; apparet, matrimonium dirimat?

Negativa nobis arridet ob rationem, quia dignosci quàm primum non potest, perpetuumne sit, an temporale impedimentum: Illo enim matrimonium annullari testatur *Sanch. lib. 7. d. 94. n. 8.* hoc non item, ut communem esse opinionem tenet *Hofst. in sum. de frig. & malef. n. 26. in fin.* Cum igitur ad hoc tempus experientiæ requiratur, quæritur.

Quæstio 59.

AN de praxi & consuetudine Venerabilis Consistorij Viennensis triennium in jure præscriptum ad experientiam impedimenti requiratur?

Affirmativam ostendit frequens & receptus usus. Quemadmodum enim *in c. laudabilem. x. de frig. & malef.* cohabitatio triennalis observanda præscribitur, quod sequuntur *Brunell. concl. 28. n. 12. Hofst. in sum. de frig. & malef. §. qualiter Moz. de matr. col. fin. n. 44.* Sic quoq; praxis & stylus Consistorialis eandem experientiam triennalem requirit, hac formâ, ut conjuges primum de commissis agant pœnitentiam, Deoque reconcilientur: potest enim quandoque peccatum causa esse maleficij. *gloss. in d. c. laudabilem. verb. commissis. Brunell. & Hofst. dict. loc.* quo peracto triennalis eis injungitur cohabitatio, ac interea studium & opera ad carnalem copulam bonâ fide. Triennio lapso, si conjuges reversi se omnem conatum adhibuisse, nec tamen unam carnem effici potuisse, unâ cum septima manu propinquo-

pinquor. vel vicinor. juratò deposuerint, Ecclesię judicio separantur, idq; totum ex præscripto *d. laudabil. & c. ult. x. de frig. & malef. Host. cit. §. qualiter.* Hujus rei exemplum practicum habemus de dato 21. Martij, Anno 1653. Hic divortio facto quæres.

Quæstio 60.

AN ob impotentiam ex maleficio consurgentem separatis ad alia vota conjugalia transeundi licentia tribuatur?

Ad quod affirmativè *respond. cum Sanch. lib. 7. d. 99. n. 22.* cujus rationem sumimus inde, quod impedimentum ex maleficio proveniens censeatur plerumq; temporale & respectivum, non perpetuum absolutum. *gloss. in c. si per sortiarias. 33. q. 1. Sanch. cit. loc. & disp. 94. n. 4.* Quod vel maximè etiam obtinet in praxi Consistoriali; ubi sententię tenor sonat: Dicimus & pronunciamus, inter Actricem & Reum conventum propter impotentiam respectivam ex maleficio causatam, matrimonium ipso jure esse nullum; prout id ipsum nullum & irritum declaramus: dantes utriq; parti facultatem ac licentiam ad alia vota matrimonialia in Domino convolandi. Idque in nomine Dei Patris &c.

Quæstio 61.

AN scienter cum impotente matrimonium contrahens ad separationem admittatur?

Negamus candidè. *c. consultationi. 3. x. de frig. & malef. Brunell. concl. 28. n. 19.* jura enim deceptis tantum subveniunt: at sciens hoc in casu non decipitur *c. scienti. de R. 7. in 6.* Hinc si se invicem non possunt habere ut conjuges, habeant se, ut fratres & sorores. *d. c. consultation. Harp. §. 11. n. 142. inst. h. t. Moz. eod. col. ult. n. 46.* Huc etiam referimus illam quæstionem.

Quæstio 62.

UXorinè, an marito credendum de consummatione, uxore impotentiam viri allegante, marito autem eam negante & consummationem prætendente?

Viro

Viro fidem tribuimus *c. 6. de despons. impub. c. si quis. 33. q. 1. c. 1. x. de frig. & malef.* Quod eo usq; procedit, donec uxor virginem, se demonstret per aspectum corporis: Si enim talem se probaverit, credi eidem oportet, marito non amplius. *c. proposuisti. & c. causam. x. de probat. gloss. in c. quod autem. 27. q. 2.*

THESIS XI.

A Deò matrimonium honesta (a) est conjunctio, ut in hoc à consanguineis (b) & affinibus (c) quibus annumeramus eos, qui cognatione spiritali (d) vel legali (e) nobis conjuncti sunt, abstinendum sit. (f)

(a) non belluina, quâ animalia promiscuè conjunguntur. (b) inter ascendentes & descendentes in infinitum; in collateralibus verò ad quartum usq; gradum inclusive. *c. non debet. x. de consang. & affin. §. 1. inst. de nupt. Vall. §. 1. n. 5. d. t. de consang. & affin. Rati prohibitionis est reverentia, quam consanguinei sibi ipsismet debent ob originem ab eodem stipite tractam, & sanguinis communionem. Sanch. lib. 7. disp. 53. n. 3. Barthol. de spin. in tract. de potest. Papæ super conjug. in gradib. prohibet. n. 36. (c) §. 6. inst. de nupt. abstinendum enim est à consanguineis uxoris, ut à proprijs. c. ex literis. 1. x. d. t. de consang. & affin. idq; procedit hodie tantum in primo genere affinitatis, ceteris sublati. Jo. And. in suo compendios. tract. de matr. n. 15. (d) velut ex Baptismo & Confirmatione. c. 1. de cognat. spirit. in 6. c. veniens. x. eod. Sanch. lib. 7. d. 54. n. 3. Idq; ob identitatem rationis: quemadmodum, enim per carnalem generationem accipimus esse carnale; ita per hæc Sacramenta esse spirituale induimus, per quod non minus, ac naturale esse, contrahitur hæc cognitio. Sanch. d. d. 54. n. 2. (e) c. un. x. de cognat. legal. Sanch. d. lib. 7. d. 63. n. 16. (f) ita, ut qui intra hos gradus conjunguntur, non solum mox se jungantur d. c. non debet: sed etiam soboles nulla legitima censeatur. c. cum in hibitio. 4. §. si quis verò x. de cland. despons. Jo. Andr. cit. tract. n. 3. &*

alijs quoq; pœnis subiiciantur, de quibus in §. si adversus. inst. b. n. t. de nupt. Unde quæres.

Quæstio 63.

AN natus ex incestuosis & nefarijs nuptijs à parentibus ali debeat?

Negatur jure civili. *auth. ex complexu. C. de incest. & inutil. nupt. novell. 74. c. ult. & novell. 89. c. ult.* Æquitas tamen canonica eos ali præcipit. *c. 5. X. de eo, qui dux. in matrim. quam poll. per adult. Harp. ad §. si adversus. n. 12. inst. h. t. Gail. 2. obs. 88. n. 4.* Cui in hoc casu statum adversus jus civile. *c. pen. & ult. X. de secund. nupt. cum præsertim juris naturalis sit, alere partum, & educare illum. text. in princ. inst. de jur. nat. gent. & civ.*

Quæstio 64.

AN ex illicito congressu oriatur affinitas, quæ impediat matrimonium?

Hic quoq; discrepantiam juris canonici & civilis præscindere, & tollere volentes asserimus, non obstante, quòd jure civili non nisi ex legitimis nuptijs affinitas resiliat. *l. 4. §. 3. ff. de gradib. & affn.* jure tamen nostro canonico ex quacunq; copula nefaria, incestuosa, seu quomodolibet illicita generari affinitatem. *c. discretionem. & c. tua fraternit. X. de eo, qui cogn. conf. ux. su.*

Quæstio 65.

VTrum affinitas illegitima æq; ac legitima matrimonium usq; ad quartum gradum inclusivè impediat?

Negativam fovemus jure novissimo. Tametsi quidem omnis affinitas, licita vel illicita indifferenter impedimentum usq; ad quartum gradum inclusivè olim præstiterit. *c. non debet. X. de consang. & aff.* hodiè tamen differentiam inter legitimam constituimus affinitatem, ut illa quidem sub dispositione juris remaneat. *d. c. non debet.* hæc verò, illegitima scil. in primo & secundo gradu tantum impediat, *ut patet. ex Trident. sess. 24. c. 4. Sanch. lib. 7. d. 67. n. 4.* Huic vicina est illa.

Quæst.

Quæstio 66.

Utrum affinitas contrahatur cum invita, ignorante, dormiente, ebria, insana?

Ab affirmantibus stamus *cum Sanch. lib. 7. d. 64. n. 17. per c. discretionem. X. de eo, qui cogn. consang. ux. su. Prosdocim. de Comitib. in sua arbor. consang. & affin. col. 2. n. 11.* Affinitas enim oritur ex cōsanguinitate. *Steph. Cost. de affin. n. 19. & carnis unitate. tex. & gloss. in c. nullum. & gl. in c. extraordinaria. 35. q. 2.* quam cum invita, dormiente & c. fieri posse constat.

Quæstio 67.

AN Catechismus inducat cognationem, cujus intuitu matrimonium impediatur?

Ad affirmandum inducimur. *c. 2. de cognat. spirit. in 6. c. contracto x. cod.* Rationem hujus dicimus, quia Catechismus est quædam futuri Baptismi professio, ejusque initium, & quasi regeneratio, imperfecta scil. per fidem, quam protestatur patrinus pro parvulo: ex quo oritur cognatio quædam spiritualis imperfecta. *Sanch. lib. 7. d. 10. n. 2.*

Quæstio 68.

AN in gradibus prohibitis Summus Pontifex indifferenter dispensare possit?

Negativam amplectentes in gradibus jure positivo prohibitis dispensationem concedimus, non item prohibitis jure divino. *c. literas. §. opinioni. x. de rest. spol.* Potest enim Pontifex in omnibus præceptis dispensare, præterquam in primis principiis juris naturalis, & Decalogo, & his, quæ ad Decalogum referuntur, *ut communem Theologorum sententiam esse testatur Barthol. de spin. de potest. Papa sub conjug. in grad. prohib. n. 2.*

THESIS XII.

Constante matrimonio conjuges (a) sibi invicem ad mutua (b) obsequia (c) præstanda tenentur.

K

(a)

(a) ambo tam vir, quam femina, qui sub nomine hoc continentur (b) ita, ut si alter non praestet, alter quoque ab obligatione liber sit: qui enim non facit, quod debet, non recipit, quod oportet. l. si ea. C. de cond. insert. Sanch. lib. 9. d. 4. n. 20. (c.) hinc maritus uxorem alere. l. pen. ff. ut in poss. legat. l. si filia. S. 1. ff. fam. hercisc. Sanch. d. disp. 4. n. 19. Uxor ex adverso deservire conjugally marito, eiusque operas quascunque praestare tenetur. Bonus de Curtil. in tract. de nobilit. part. 5. n. 69. Pinell. de bon. matern. l. 1. p. 3. n. 91. quem refert & sequitur Sanch. lib. 6. disp. 6. n. 13. quia mulier viro subiecta est, & vir caput ejus perhibetur. c. manifestum. 11. c. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. & 19. caus. 33. q. 5. Utrumque autem conjugem ad debitum reddendum obligatio stringit secundum Apost. 1. Corinth. c. 7. c. si dicat. 33. q. 5. Moz. col. de natural. matrim. n. 14.

Quaestio 69.

AN uxor maritum extra provinciam, vel de loco in locum migrantem sequi teneatur?

Teneri praecipit D. August. in c. unaquaque. 13. q. 2. Ratio hujus est, quia conjuges sibi invicem ad obsequia mutua, ut in thesi premisimus, obligati sunt, quae praestare non possunt, nisi simul habitent. Sanch. l. 1. disp. 41. n. 2. Sic, ut sacra pagina refert, Sara virum suum, quod tetendit, semper insecuta fideliter fuit. Gen. 12. v. 1. & 2. Rebecca ex Mosopotamia venit ad Isaacum virum in Chanaan. Gen. 24. v. 61. Quod procedit in viro cum causa migrante, ut in alleg. c. unaquaque. secus in vagabundo, quem uxor sequi non tenetur. gloss. in c. si quis. 34. q. 1. & cit. can. unaquaque. Sanch. dict. loc. Schneidm. part. 4. de nupt. n. 47. Roland. in flor. testament. rubr. 13. n. 5. Sed gravior est quaestio.

Quaestio 70.

Vtrum uxor maritum ex delicto exulem sequi & comitari constringatur?

Affirmantium adhæremus opinioni. c. 2. x. de divort. uxor enim sequi debet mariti infortunium. arg. l. si cum dotem. §. sin autem. ff. sol. matr. Sanch. lib. 1. d. 41. n. 13. nam quid tam humanum est, quam fortuitis casibus mulieris maritum, vel uxorem viri participem esse?
d. l. si

d. l. sic cum dote. §. si maritus. Sic mariti miseras patientiâ & cōsolatione sublevavit Saphora. *Exod. 4. v. 25.* Et confirmatur conclusio: quia uxor etiam excommunicato viro cohabitare & debitum reddere tenetur. *c. inter alia. de sent. excom. c. quoniam ii. q. 3.* Ideoque sententiam nostram probat *gloss. in c. 1. qui matrim. accus. poss. Sanch. cit. loc.* Pariter gravis & controversa est quæstio.

Quæstio 71.

AN dote promissâ non solutâ maritus uxori alimenta præstare teneatur?

Negantium sectamur vota. Dos enim quasi in pretium datur, ut ex ejus fructibus maritus matrimonij onera sustineat, uxoremq; alat. *l. pro oneribus. C. de jur. dot. l. dotis fructus. ff. eod.* ergo si ex pacto convento dos non solvitur, vir ab alimentis præstandis liber erit. *Sic Sanch. lib. 9. d. 5. n. 2. Gail. 2. obs. 87. n. 2.*

Quæstio 72.

AN maritus ad mulierem divitijs affluentem sine dotis promissione ductam alendam obligatus sit?

Obligatum asserimus. Sibi enim imputare debet, quod dote in pactum non deduxerit: videturque ipsam uxoris personam pro dote accepisse. *Sanch. lib. 9. d. 5. n. 8.* adeoque alere ipsam tenetur *Gail. lib. 2. obs. 87. n. 1. & obs. 95. n. 7. Sanch. dict. loc.* cum dos accidentale quid sit, & adesse vel abesse matrimonio possit. *c. de prudentia. x. de donat. int. vir. & ux.*

Quæstio 73.

AN uxorem à se divertentem maritus alere teneatur?

Distinctione hoc expedientes dicimus, si ob causam, ut ob sævitiem & nimiam castigationem (modicè enim castigare viro licet. *l. rei judicate. ff. sol. matr.*) divertat, alendam esse: secus si absq; causa, propriomotu, divertat, ubi alere eam maritus non tenetur *Sanch. lib. 9. d. 4. n. 19. & seqq.* in illo enim casu culpa marito: in hoc uxori imputatur. *Idem cit. loc.* Hic sat luctuosam subjungimus quæstionem.

Quæstio 74.

Utrum quandoq; maritus ab uxore ali debeat?

Id quod affirmamus de viro egente, & uxore locuplete. *l. mutus. ff. de jur. dot. Gregor. Tholos. in syntagm. jur. univers. lib. 9. c. 19. n. 5. Sanch. lib. 9. d. 4. n. 27. qui hoc ex l. si cum dotem. §. si maritus. ff. sol. matr. probat. Ratio conclusionis est: cum enim vir succedat uxori mortuæ in quartam vel virilem portionem pro numero liberorum. auth. praterea. C. und. vir. & ux. fortius debet ab ea in vita juvari. Specul. in tit. qui fil. sint. legit. §. un. n. 40.*

THESIS XIII.

EVenit autem nonnunquam ut matrimonium (a) divortio (b) facto distrahatur (c) cujus causam plerumq; (d) adulterio (e) & sævitiei (f) adscribimus.

(a) *ratum & consummatum. gloss. in c. 2. X. de divort.*
 (b) *quod perhibetur separatio conjugum judicio magistratûs Ecclesiastici ex causa facta. c. porro. de divort. quæ delicto fit. gl. in c. omne. 27. q. 2. & dicitur à diversitate mentis, vel quia in diversas partes abeunt, qui matrimonium distrabunt. l. 2. ff. de repud. gl. in c. licite. 32. q. 7. (c) ita, ut, conjuges corporaliter quidem, quoad thorum & mensam separentur, & à mutuis sibi invicem obsequijs solvantur, vinculo tamen conjugij firmo manente (quia hoc non nisi morte solvitur) & utroq; ad alia vota matrimonialia transire prohibito. text. & gloss. in d. c. 2. de divort. c. quemadmodum. c. 2. & 3. cit. caus. 32. q. 2. (e) quod de jure divino, canonico, & civili causam præbet. Matth. c. 5. & 19. c. præcepit Dominus. 32. q. 5. c. significasti. c. gaudemus. & c. ex literis. X. de divort. l. consensu. 8. §. 2. C. de repud. Sanch. lib. 10. d. 3. n. 2. Harp. §. 11. n. 32. inst. de nupt. (d) quia etiam ob alias rationes, quamvis non tam frequenter, divortium fieri solet, ut ob malitiosam desertionem, lenocinium & c. de quibus in d. l. consensu. §. 2. C. de repud. & Sanch. lib. 10. d. 17. per tot. (f) c. li-
 teras*

teras in fin. X. de rest. spol. d. l. consensu. §. 2. Harp. d. §. 11. n. 197. & hanc conclusionem ab omnibus admitti testatur Sanch. d. lib. 10. d. 18. n. 2. Ex hac thesi subtristis oritur questio.

Quæstio 75.

Utrum justa & legitima causa divertendi sit, si quis oppressam, vitiata, & defloratam, pro virgine ignoranter duxerit?

Negativam sumimus ex *c. quemadmodum de jurejur.* Ratio hujus est: quia error qualitatis matrimonium non vitiat. *c. un. §. fi. 29. q. 1. Sanch. lib. 7. d. 18. n. 8. & 18. Schneidw. part. 4. n. 59. de nupt. Harp. ad rubricod. n. 94. & quia post nuptias consummatas integra res amplius non est, ac nec pater, ne dum alius, de virginitate vadem se præstare potest (cum periculosa sit merx virgo nubilis maturaque viro. *Levin. lib. 4. c. 24. de occult. natur. mirac.*) ob penuriam probationum periculo ipsius mariti non Virgo fingitur Virgo: ideoque cavendum est in his mercibus, quarum vitia non cognoscuntur, nisi postquam comparatae sunt, cautiùs mercari. *Gregor. Tholos. lib. 9. c. 12. n. 4. Atque hoc de fornicatione præcedente. Sequitur jam de subsecuta.**

Quæstio 76.

AN adulterium cum invita perpetratum divortij causam præbeat?

Negantem nos opinionem probamus cum *Sanch. lib. 10. d. 5. n. 13. Harp. §. 11. n. 59. h. n. t. de nupt. Damhaud. in prax. crimin. c. 89. n. 35.* Ubi enim deest assensus, ibi quoque reatus abest: & coacta voluntas non est voluntas, ideoque vitiata per vim non censetur vitiata, eò quòd caro reverà corrumpi non possit, ubi mens priùs corrupta non fuerit. *text. & gloss. in c. revera. & c. de pudicitia. 27. q. 5. Thom. de Thomast. in suo flor. leg. reg. 78. Controversa quoque sequens est questio.*

Quæstio 77.

Utrum ob adulterium in uxore cum voluntate viri admissum vir divortium celebrare possit?

Quod pariter negamus: adulterium enim ab eo non potest obijci, qui causa est adulterij. *c. discretionem. x. de eo, qui cogn. consang. ux. su. Ideoque sententiam nostram amplectuntur Harp. §. 11. n. 56. inst. h.*

*n. 1. Barthol. Brixienf. question. Dominical. 37. in fin. Sanch. lib. 10. d. 5.
n. 3. Huic adjicimus illam.*

Quæstio 78.

AN conjunx innocens ab adulterante propriâ authoritate divertere possit?

Affirmativa placet, & probatur *ex c. significasti. x. de divort. ubi* conjugi ob adulterium dimisso denegatur restitutio: ergò licitè potuit dimitti; alias ad pristinam matrimonij possessionem restituendus esset. *Sanch. lib. 10. d. 12. n. 12. Et confirmatur conclusio: Si enim* conjux adulter propriâ authoritate expelli domo potest. *Sanch. cit. d. n. 25. quidni & ab ipso divertere quoque liceret; cum præsertim hoc* indultum sit, ut ob fornicationem conjunx innocens nocentem liberè dimittere possit? *c. dixit Dominus 32. q. 1. Subjungitur quæstio de* altera causâ divortij in thesi proposita.

Quæstio 79.

VTrùm conjunx dans causam sævitiei ob sævitiam divertere possit?

Ad affirmativam inclinamus. *c. de Benedicto. 32. q. 1. Schneidw. part. 4. n. 27. de nupt. Sanch. lib. 10. d. 18. n. 5. Ratio est* periculum, quod inter conjuges dissidentes versatur. *Sanch. cit. d. n. 19. Nec restitutio fieri debet, donec cautio idonea præstita fuerit. c. ex transmissa. & c. litteras. x. de rest. spol. Schneidw. cit. loc. Moz. col. ult. n. 65. de matrim. Sanch. dict. disp. n. 2.*

Quæstio 80.

VTrùm pendente divortij controversiâ maritus uxori alimēta & litis expēsas subministrare teneatur?

In affirmativam quoque concedimus, quamvis ipsa uxor litem intentaverit. *Ita Sanch. lib. 10. d. 8. n. 28. Joan. Lup. de donat. int. vir. & ux. in c. per nostras in princ. §. 39. n. 5. Cui favet, quòd lite pendente* nihil inòvandum sit. *t. t. ut lit. pend. & c. & ne uxor expensis destituta à* causa cadat. *Ita cum multis docet Barbof. rubr. ff. sol. matr. testante. Sanch. cit. n. 28.*

Quæst.

Quæstio 81.

AN divortio per sententiam facto matrimonium re-
dintegrari quandoq; possit aut debeat?

Et posse, & deberi dicimus. Nam reconciliatione mutuâ re-
dintegrari posse statuitur *in c. placuit. 32. q. 7.* Deberi quandoque id
fieri constat *ex c. 5. x. de divor.* Ratio hujus assignatur, quia contra
matrimonium nulla sententia in rem judicatam transit, quin retra-
ctari possit. *c. lator. 7. x. de sent. & re jud. Vall. n. 6. de frig. & malef.*

Subjiciuntur aliquot quæstiones ad totam rem facientes.

Quæstio 82.

VTrum corrupta, pro virgine tamen habita, nuptu-
ra Sponso suo virginittis defectum detegere te-
neatur?

Teneri dicimus cum limitatione, si vir comperto hoc vitio
ægrè laturus, ac propterea vitam discordijs plenam acturus esset.
Sanch. lib. 7. d. 27. n. 10. Matrimonium enim est quædam venditio-
nis species, ubi vir est quasi emptor, mulier venditrix. teste *Tira-
quell. de retract. convent. ad fin. tit. n. 70. & l. 4. connubiorum. n. 5.* at
venditor lege justitiæ tenetur vitia rei venditæ saltem latentia indi-
care, *ut tenet Sanch. cum D. Thom. lib. 6. d. 27. n. 7.* Deinde cum cor-
rupta contrahens magnum incurrit detrimentum per bigamiam,
quâ nolens volens implicatus non potest ad Ordines promoveri, *ut
diximus supra quæst. 48.* Ideoq; sententiæ nostræ adstipulatur *Sanch.
cum plurib. loc. cit.* Secus, si vir explorato ejusmodi defectu ægrè la-
turus non foret: quia viro nullum damnum hic immineret, *ita Sanch.
distinctionem hanc admittit. d. d. 27. n. 8. 9. & 10.*

Quæstio 83.

VTrum in matrimonialibus Judex debeat esse Ec-
clesiasticus vel Sæcularis?

Ecclesiasticum solum hac in causa Judicem esse dicimus *c. mul-
torum. 35. q. 6. c. accedentibus. de excess. pralat. Tholos. in syntagm. jur. uni-
vers. c. 21. n. 6. Moz. col. 4. de matrim. n. 18. Sanch. lib. 10. d. 8. n. 10.* Cum
enim matrimonium res spiritualis ac sacramentum sit, ejus cogni-
tio ad Ecclesiasticum Judicem omninò pertinet. *Authores supr. cit. loc.*
L 2 allegat.

allegat. Nisi in adulterio ad pœnam corporis infligendam ageretur : quo casu cognitionem relinquimus sæculari Judici. *Sanch, cit. d. 8. n. 16.* Ex hac quæstione patet resolutio illius.

Quæstio 84.

Utrum facto divortio Judex Ecclesiasticus de restituenda dote cognoscere possit ?

Affirmare non erubescimus cum *Nicol. Moz. col. 4. n. 1. de matr. ex c. 1. 2. & 3. x. de donat. int. vir. & ux. c. proposuisti. de conjug. servor.* Cum enim cognitio matrimonij, tanquam principale, Judicis Ecclesiastici sit, ut *priori quæstione diximus*, non potest discussio dotis tanquam accessorium *cit. c. 3. de donat. int. vir. & ux. ad alium pertinere* Judicem. *c. accessorium. de R. J. in 6.* Ideoque sententiam hanc mordicus arripit *Moz. d. loc.*

Coronidis loco subjungimus tres quæstiones meri exercitij gratiâ ad utrumq; statum conferentes.

Quæstio 85.

AN homini voto castitatis, religionis, vel clericatus non adstricto præstet uxorem ducere, nec ne ?

Sed consultius esse matrimonium inire sequentes suadent rationes. Nam universum genus humanum ad societatem natum : primam autem societatem, eamq; præcipuam nuptias esse testatur. *Heracles apud Stob. serm. 65.* Civitates enim sine familijs esse non possunt, & familia innupti manica est ; integra autem, & perfecta illius, qui conjugatus fuerit. *Stob. cit. serm.* Deinde consideratâ naturæ humanæ imbecillitate & periculo exinde emanante propter fornicationem unusquisq; uxorem, & unaquæq; virum suum habeat. *Apostol. 1. Corinth. 7.* Quod si autem nec infirmitatis hujus periculum foret, est tamen matrimonium jucunda societas in auxilium mutuum mariti & uxoris, ut sibi invicem deserviant, maximè senibus. *gl. inc. nuptiarum. 27. q. 1. & ideò Gen. 2. scriptum est : Faciamus ei adjutorium simile.* siquidem in hac societate conjugali partito onere sollicitudines & curæ, molestiæq; levius feruntur. *Greg. Thol. lib. 9. c. 6. n. 14.* Ad hanc sententiam nostram aptè collimat. *Aristot. lib. 8. Ethic. c. 12. his verbis : homo naturâ magis conjugale*

gale animal est, quàm civile &c. & paulò post: homines autem conjugium subeunt nō solum procreationis, sed eorum etiam gratiâ, quæ ad ipsam conferunt vitam. Officia namq; cōtinuò sunt divisa, atq; alia viri, alia sunt uxoris. Opem itaq; mutuam ferunt, res proprias in commune ponentes &c. Hucq; facit illud Euripidis, quod uxor marito in malis & morbis suavissima sit. Domum si rectè inhabitet, iram mitigat, & à tristitia animum avertit. Quibus sic deductis conclusio nostra firma manet præstare in conjugio vivere, quàm extra, quemcunq; sine voto viventem Sed ad hanc quæstionem illa adaptatur.

Quæstio 86.

AN juvenem, vel senem ducere uxorem expediat?

Parem ætate ducendam convenientissimum censemus; tùm ob bonum prolis, utpote principale matrimonij: quia ex discrepantiũ ætatum conjunctione nimium imbecilles edũtur partus; siquidẽ parentum provecta jam ætas adolescentulorum matrimonijs haud benè convenit, ut ait. *Plat. l. 4. de leg.* Tùm etiam ipsorum conjugiu: in cōjugio enim requirimus amorẽ mutuum & concordia conjugalem, quæ omni lucro præferenda est: quàm rara sint autem hæc in sene & juvene, testatur Arithmæus *disp. 2. pag. 39.* his versiculis:

Non cadit in quodvis corium, senem amare puellam:
In simili similem, est optimum, habere thoro.

Idemq; docent vulgares rhytmi, quos refert *Kizel. synops. matrim. c. 3. theorem. 2. lit. I.*

Ein harte Nuß / ein stumpfer Zan /
Ein junges Weib / ein alter Man /
Zu sammen sich nicht reimen wohl :
Ein jeder seyns gleich nehmen soll.

Hanc etiam inconvenientiam docet *Ovid. lib. Epist. 9. Heroid.* dùm canit.

Quàm malè inæquales veniunt ad aratra juvenci.
Tàm premitur magno conjuge nupta minor.
Non honor est, sed onus species læsura ferentes
Siqua voles aptè nubere, nube pari.

M

Quod

Quod quidem inconvēiens vel absurdum potius admittitur à nostri sæculi minùs providis, & vix non stolidis conjugibus, qui juvenes inmemores fidei cōjugalis, de lucro tantùm laborātes, dumodò potiātur opib⁹ senio confectis, imò decrepitis benè habentib⁹ se jūgere viris vel mulierib⁹ non verēcundātur. Ubi mutua dilectio, ubi fides? certè plerumq; longè à finib⁹ conjugij, quod(ô tēpora, ô mores! lex Julia dormis?) alieni & adulterini thalami pignora testatum faciunt. Rara fides, dilectiō rara. Ex quo plura tam temporalia, quàm æterna incommoda & exitia abunde commemorat. *Schneidw. par. 2. n. 17. inst. de nupt.* Idq; diffiteri non possunt, qui in infaustorum ejusmodi connubiorum laqueos inconsulto animo sese coniiciunt & præcipitant, posteaq; si calceus stringit, cum acerbissimo cordis gemitu Venerabile Consistorium involant, Judicem inturbant, medelam petentes, separationem flagitantes: sed serò sapiunt Phryges: Æsculapio nulla hīc medendi facultas: nulla est Judici remedendi potestas. Disce cautiùs mercari, &

Nubere siqua voles, quamvis properabitis ambo,
Differ, habent parvæ commoda magna moræ.

Quæstio 87. & ultima.

AN Virginitas Conjugio, vel hoc illi præferendum
& præstantius sit?

Virginitatem nos conjugio anteponimus. *can. 10. in Trident. sess. 24. Joan. Azor. part. 2. inst. moral. lib. 3. c. 2.* Ad quod movemur hisce rationibus: Virginitas enim summa est gratia, quæ à Christo meruit eligi, ut esset corporale DEI templum, in quo corporaliter habitavit plenitudo divinitatis. Virgo genuit mundi salutem: Virgo peperit vitam universòrum. *Ambros. lib. de off.* Hinc supergreditur virginitas conditionem humanæ naturæ, per quam homines Angelis assimilantur: major tamen est victoria virginum, quàm Angelorum; Angeli enim sine carne vivunt, Virgines verò in carne triumphant. *Idem lib. de Viduis.* Idq; ob excellentiam & præstantiam virtutis hujus, quàm quis refrenando & propulsando libidinis impetus lubens defert, cùm suaderi possit, imperari non item; eò quòd res magis voti, quàm præcepti sit. *c. integritas. 32. q. 1.* Undè perpulchrè Gregorius Virginitatem altum montem dixit, ad quem Angelus hortatur: Sed qui se ascendere non posse videt, maneat in Segor, idest legitimo matrimonio: quia melius est, mediocri bono uti, quàm per abrupta libidinum præcipitari. Quisquis
autem

autem sublatâ omni difficultate montem hunc conscendere nititur,
cælum conscendit, paradysum implet. *c. nuptia. 32. q. 1. singulari*
coronatus laureâ. *c. si Paulus. cit. caus. q. 5. de quo Ambros.*

Aureolam Virgo, Martyr, fideiq; Magister
Præter communem dicuntur habere coronam.

Beatus terq; quaterq;, cujus mens spiritu illustrata divino
veritatem agnoscere potest, ut hac potiatur aureolâ. Si quem au-
tem ad conjugium vera traxerit inclinatio, ne iugo se perpetuo sub-
jiciat, illam sibi sociam assumat conjugalem, quæ nescit se pul-
chram esse; quæ negligit formæ bonum, & procedens ad publi-
cum non pectus & colla denudat, nec pallio denudato cervicem a-
perit (ut perversus hoc sæculo jam invaluit mos & consuetudo.) sed
quæ celat faciem, & vix uno oculo, qui viæ nuntius est, patente in-
greditur. *Consilium salubre D. Hieronym. in Epist.*

TanDeM erIt bIC flnIs, resonent TibI gratIæ In aLtIs.

In
Nobilis & Doctissimi Domini harum
thesium Defendentis nomen

THOMAS Swif /

Anagramma.

Rom hast Wix.

TU, quicumq; voles animum recreare labantem,
Huc ades: ingenium provocat ille tuum.
Fœdera connubij tractat, sponsalia præter,
Certè non facili dissolvenda modo.

M 2

Dixi,

*Dixi, non facili, quia mors ea sola resolvit;
Hoc verum thesibus comprobat ille suis.
Ergò viam ingressus stricti certaminis ultrò
NIL Met Vas SanChez entIbi ferta DabIt.*

Ita ex sincero affectu posuit

JOANNES CEORGIUS Bähr/
Auth. Apost. & Imp. Not. Publ. Rever.
& Excell. Princip. Episc. Vienens. à
Libellis.

Ad eundem.

Macte, tuis Hymen Sponsalia jura tuenda
Imponit docilis viribus ingenij.
Aggrediare hostes: inimicis certa subactis
Præmia, Victoris digna trophæa feres.
Hoc Gentilitium præfagit stemmatis omen:
Hoc Vates Proteus Nominis ipse canit.
Non trepides, juris cum personat Echo Palæstram:
Bosphorus Agnatus, ausibus alter eris.
Sic tibi Zvickiadum decus immortale perennet.
Te videat Sidus Patria chara novum.

*Conterraneo suo & amico singulari
gratulabundus accinuit*

FRANCISCUS Wendenkeller/
Suevus Mößkirchenfis Th. Moral.
Studiosus.

FINIS.

Univ. Bibl.
München